

Porkuni kurtumade kooli elust

Wäike-Maarjast 8 km. kaugusel tauni Porkuni järve kaldal asetsseb Porkuni lojs, milles tegutsseb Porkuni kurtumade kool. Siia ajaloolisise paika saadetakse üle kogu Eesti noori inimesi, kes on sündinult wõti mingi haiguse tõttu kurdistanud ja selle tõttu pole omandanud rääkimiswõimet. Praegu õpib koolis 11 klassis kokku 117 õpilast. Kooli õppekursus on tegelikult 8 aastat, kuid õpilaste rohkuse tõttu tuli liigil awada uida parakeelklassse. Seetõttu on ka endine suur lojs koolise kiskaks jäänud ja praegu tuntuks suur ruumide puudust. Kuuldawasti on aga Tartusse loomisel teine ülerrigiline kurtumade kool. Sinna wiiakse osa klasse üle ning Porkuni kool saab täie koormatusega tööle asuda.

Porkuni kurtumade kooli juhib smz Niho Sumre. Smz Sumre jutustab meile heameelega kooli tegemusest ja õppetööst.

„Meie kaswandiüks on noored õnnetusinimesed, kes on kurbid ja selle tagajärjel ka tummad. Õpilaste wanus kõigub 8—20 aasta wabel. Kooli ülesanne on õpetada osalikelki oma mõtteid awaldama kõnes neile, kes ei kuule ega osta kõnelda. Kooli, ilmuma lapse arenemisaste on palju wäiksem kui normaalsel lapsel. Seetõttu tuleb temaga käituda nagu 4—5 aastasega. Esimeseks ülesandeks on õpetada lapsele häält tegema ja edasi pikapeale eraldama ühtikuid häälikuid. Eritine ülesanne on kurtumale selgeks teha hääle tekkimist. Seda suudetakse rinna ja kurgu liigutuste kompamisega. Kurtumal areneb kompamine eriliselt wälja. 3—6 kuuga õpib kurtum hääldama kõiki häälikuid. Muudugi pole tema wäljarääkimine nii täiuslik kui harilikul sellealisel õpilasel. Nii kordkorralt edasi õpetades omandab õpilane kooli lõpuks üsna korraliku keele ja sellega koos oskuse teise suu liigutuste abil teise kõnet mõista. See on kooli esimene ja tähtsam ülesanne. Teise ülesandena peab kool õpilasele õpetama tööstust. Koolil on oma puutöököda, kus õpilased walmistawad koolile kõik tarwisminewad puutööriistad ja mööbli. Ringsepa- ja raamatukõitmisetöökojas walmistawad õpilased nii koolise kui wäljaskoole jalandusid ja kõidawad tellimiste peale raamatuid. Titarlastel on oma käsitöököda, kus õpitakse pesuõmblemist, kudumist jm. Kõhel lõpuks on ka toiduwalmistamise praktiline õppetund. Rewadeti ja liigiselt tehakse aiatööd, korraldatakse parki ja maja ümbrust. Üldainest pannakse rõhku just eesti keele ja matemaatika õpetamisele, kuid õpitakse ka algteadmisi ajaloo, maateaduses, konstiktutisoonis ja joonistamises. Tänapäew ke wadel läheb kool ekmakordselt ekkameile.“

Koolis on läbi wiidud ka õppimiswõistlus ühtikes õppeainetes. Üldse on aga õpilastele raske selgeks teha õppimiswõistluse suurt tähtsust. Nooremis klassides on korraldatud käekirja wõistlust, wane mais puhtuse wõistlust. Koolis tegutsewad ka pioneeride salgakesed ja kawatsusel on kooli juurde luua ka komsomoli algorganisatsioon. Selleks on wastawad eeltööd käimas. Kooli lugemisklaas selgitab koolijuhataja smz Sumre õpilastel neid küsimusi, mille mõistmine neile raskesti teeb. Koolil on eeskujulikult sisetatund puuanc nurl, milles asetsseb üsna õnnestunud seinaleht „Ühendus“. Seinalehele tehakse õpilaste poolt rohket kaastööd, ehki waldaw osa wõtab enda alla õppepersonaali toimetatud leheosa. Nii on wiimases numbris õpilane Artur Riit kirjutanud huwitawa artikli „Kuidas me läkime Puu naarmee komisjoni“ ja illustreerinud artikli wastawate joonistustega. Õpilane Artur Riit on üldse kooli andetamaid õpilasi.

Kool on täielikult riigi ülalpidamisel. Õpilastel wõimaldatakse tasuta elamine kooli internaadis. Õpilastel endil tuleb waid muretseda riided. Kehwemate õpila-

ste wõimaldatakse aga toetusi. Sotsialistlik lork on wõimaldanud ka kurtumade kooli kaswandikel lahedamaid elamistingimusi. Kodanlise korra ajal lubati õpilaste toidu muretsemiseks päewas 30—33 senti. Nii ei wõimaldanud see wäike summa õige toidu muretsemist ja õpilased pidid tihti kannatama tühja kõhtu. Nüüd on olud põhjalikult muutunud. Õpilastele antakse igapäew maitswat toitu, lubatakse süüa nii palju kui see tarwilik on. Õpilased on peagu eranditult waesemast kihtkonnast, kes kodanlise korra ajal olid ühis-konnale kui üleliigised iikud. Kurdiis jäämise põhjused on ka enamus pärit waes seist oludest, kui wanemad ei suutnud oma lapsle arsti tellida. Hiline arstiabi tekitas rasketajulise kekkõrma põletiku, mille tagajärjel jäigi laps kurbiks.

Kooli oma majapidamisest saadakse peagu kõik toidumaterjal. Nii on koolil 15 lüpsilehma, sigala, kooli maapidamiseks 15 hobust. Kool on ka ümbruskonna elanike kogumispalgaks tähtsamate widupäewade puhul. Süstemaatiliselt peetse koolis iganädalasi punaseid hommikuid, kus esinewad kooli õpilased ise luuletuste deklamemiselega ja isegi ühtikes kõnedega, milles nad tänawad sotsialistlikku lorka, mille hoolitsusel nad wõiwad rahulikult õppida ja omandada teadmisi oma alaliselt waltiwats eluks.